

R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap augusztus 10^{kén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

J a n k a. *(Folytatás.)*

Merevülten nézett Janka szép szemeivel anyja rút arczába; tetemei reszkettek; azon gondolat, hogy egy gonosz cselekvésnek tettlegi eszközését el nem kerülheti, hegyes tőrként sebesíté szívét, és szó nélkül állott a' gonosz vén asszony előtt, kit a' pokol mélysége taszított a' világba.

„No 's — dörge görcsös felemelt ököllel — nem tetszik menni? Talán csak nem akarsz örökké ingyen élni; reménylem, hogy meg akarod kenyeredet érdemelni?”

„Megyek már — felelt a' jámbor szenvedő és sebes lépekkel sietett a' kijelölt helyre — igen is megyek — folytatván magában — ha megtalálom a' pénzt, haza viszem, hogy egy szerencsétlennek életét vele megmenthessem; de azután... el innen el, a' mennyire csak lábaim visznek, később vagyok inkább koldulni, vagy utamban éhen meghalni, mint ezen gonosz lelkek közt tovább élni!”

A' pénz csakugyan minden hiány nélkül ott volt. Janka borzadtott ugyan, midőn azt kezébe vette; de még is forró hála zengett ajkiról a' Mindenhatóhoz. Sietve tért haza, 's által adá anyjának a' vérpénzt. A' fogoly még azon estve megnyeré szabadságát, 's másnap talán ugyan azon órában ölelé a' szerető anya szerencsésen megszabadult fiját, melyben Janka azon házat, hol előszer látá a' napot, elhagyá, hogy — mint vélé — abba soha többé vissza ne térjen.

Ezen elhatározó lépést mostohájának kegyetlensége is ugyan, de leginkább Dovecznak nevedő nyájassága okozá. Ez. t. i. mióta olly szerencsésen ellenállott a' kiküldött katonaság fegyvereinek, minden visszatartás nélkül mulatott házánál egy huzomban több napig is; 's korántsem kegyetlenséggel, sőt inkább a' legnagyobb szivességgel 's

nyájassággal viseltetek iránta. Janka, ismervén anyjának határtalan féltékenységét, nem rettegett ugyan erőszaktól; de csak azon gondolat, hogy egy olly gonosztevő szívében szerelmet gerjesztett, elégséges volt, hogy az egész környéket fussa. — Minekelőtte tovább menne, Bisztróba sietett kereszt-atyjához, 's bizodalmasan közlé vele retten-tő helyezettetését. Borzadt a' jámbor ősz lelkész iszonyú felfedezéseinek hallására; — de még se hagyhatá helybe a' czéltalan eltávozt, reszketvén tapasztalatlan ártatlansá-gáért, 's azzal vigasztalá, hogy rövid idő múlva egy ko-lostorban leendő felvételét ki fogja eszközölni, addig pedig javaslá, hogy anyjához térjen vissza és tőrjön békével.

Nyugodtabban hagyá-el Janka a' jámbor öreg lakját, 's haza felé ballagott. A' templomhoz érvén, véletlenül az özvegy Dombon Panna házára veté szemeit, 's ime a' nyitott ablaknál rajzolásba merülve ülő Szendey Gyulát pillantá-meg. Kellemetes szelid vonásai, rendes csinos öltö-zete 's méltóságos magatartása, olly igen különbözött azon vad arczoktól, mellyeket Janka közönségesen látni kénytelen volt, hogy egy ellenálhatlan báj-erőtől tartoztatva néhány perczig édes bámulással néze az ifiú művészre a' nélkül, hogy ez őt észre venné. Ezentúl többszer jött Janka Bisztróba, 's rendesen azon ablakon függének szemei, melly-nél Gyulát látá dolgozni. Éjjel nappal szüntelen róla gon-dolkozott, 's álmában is szemei előtt lebegett képe. Végre egy magyarázhatlan erőtl kisztetve meglátogató az öreg özvegy Pannát 's ez csak hamar nyílt szívvvel elbeszéllett mindent, mit Gyuláról tudott. Meghallván Janka, hogy az nem valamelly szegény művész, hanem felette gazdag bir-tokos, reszketni kezdett életéért. Azon iszonyú gondolat, hogy Dovecznak rettentő kezeibe kerülén a' kedves ifiú vagy kinos halálra jut, vagy pedig az irtózatosszikla-bör-tönbe csukatik, halálos rettegéssel tölté-el kéblét, 's azon-nal eltökélé magában, hogy bár mi módon tudtára fogja adni azon borzasztó sorsof, melly reá várakozik. Mikép vitte azt végbe, már láttuk.

Janka ezen lépést csak szánakozásból eredtnek vélte, pedig már is a' leggyengédebb szerelem foglalá-el szüz keblét. — Midőn másodszer öszvejött azzal, kit távoztásra unszolt, érzé, hogy vigasztalhatlan lenne, ha az eltávozt-nék. 'S most még ezerszerre gyűlöletesbek levének előtte

Dovecz izetlen hízései; gyűlölsége iránta még engesztelhetlenebb leve, ha vad kaczagását, durva és szitkokkal teljes beszédjét Gyulának szelid mosolygásával's édes szívre ható szavával össze hasonlítja. — Milly szerencsésnek érzi magát a' szerető szűz, midőn reggel, azon bájteljes gondolattal hagyá-el a' véteknek undok házát, hogy Gyulát ismét látni fogja!

Mióta ezen új kimondhatlan báj-inger helyt foglal a tapasztalatlan szívében, azóta egyszer'smind a' lemondás halálos szükségét is átlátta Janka, 's forrón esedezett a' Mindenhatóhoz erőért, hogy Gyulát a' minél előbbi elutazásra bírassa, kész levén sorsának egész iszonyúságát előtte felfedezni, ha kéréseinek ellenszegülne.

Gyula szemei már rég megvallották szerelmét Jankának, noha ajkai halgattak. Végre egykor estve megragadván kezét esdeklően szólla: „leánya én szeretlek, kedvelsz-e te is?” — Janka nem szóllott; de egy gyenge kéz-szorítás többet mondott ezer szavaknál.

Az éppen hallott szavaktól édes zavarban levő Janka anyja szobájába lépett, 's alig vevé észre Dovecz jelenlétét (ki—mint látszott — mély beszédben volt feleségével), munkájával az ablakhoz ült azon reménységgel, hogy háborítás nélkül gondolhat kedvesére; midőn néhány szavak — mert a' gyalázatos házások korántsem hagyak-el beszédjeket jelenléte miatt — egész figyelmét magokra vonták.

„Honnan tudod, hogy olly igen gazdag?” — kérdé az asszony.

„Onnan, hogy meghalván Rozsnyón hagyott inasa, helyébe Pétert fogadta-meg; ez, jól tudod, hogy társunk volt, 's most is csak azért tesz inasi szolgálatokat, hogy számunkra prédákat kémlelhessen. Péter tehát tudomra adá, hogy urának felette sok pénze fekszik készen egy rozsnyói gazdag kalmárnál, 's ő reá szokta többnyire annak részenkénti felvételét bizni. Én tehát reménylem, hogy itt egy zsiros huzást tehetnénk. Mit gondolsz Márka?”

„Igazad van — felele ez örömmel — de siess; a' mit tenni akarsz, azt hamar tedd, nehogy elillanjon az aranyos madár.”

Janka rémültében egy szót se hallott többé, mert nyilván átlátta, hogy Gyuláról van a' szó, minthogy annak tulajdon szájából hallotta inasa halálát, 's új cselédjének

„Péter“ nevét. Kétségbeesés környezé a' szegény leánykát, ha meggondolá, milly rettentő sors várakozik kedvesére, 's hogy ő annak oka; mert mindig egyik napról a' másikra halasztá veszedelmes titka felfedezését. — Milly hosszú volt a' következő éj! 's milly soká késett a' nap feljöttével! és ezután is irgalmas ég! még estig kelle várakoznia, hogy Gyulát felkereshesse, a' nélkül hogy gyanút gerjessen! — Alig kezdett a' nap lenyugodni, midőn sebes villámként repült Janka azon szikla felé, hol kedvesével találkozni szokott. A' félelem, hogy őt nem fogja szokott helyén találni, jéggé fagylalá vérére ereiben, 's elérvén végre az ohajtott helyre, lélekzet nélkül, félholtan rogyott Gyulának ölelő karjai közé.

Ez magán kívül örömében, bizonyosnak vélte, hogy Janka szerelmétől ösztönözve megszökött. A' legédesb szavakkal 's tüzes csókokkal igyekezett tehát életre hozni a' szép ájulót, örök, tiszta, hév szerelmet esküdván.

„Az idő rövid, Gyula — szólla a' szerencsétlen hölgy, mihelyest szavát vissza nyéré. — Utójára látjuk most egy mást, 's megfogsz győződni határtalan szerelmemről.“

A' leánynak fájdalomtól 's könnyektől elváltozott vonásai, és szavának komoly innepélyes hangja tiszteletet gerjesztének a' lángkeblű ifiúban és szó nélkül ült-le mellé a' puha gyepre. „Jó Isten! — sohajta Janka éghez emelt kezekkel — konyörülj rajtam, 's add, hogy iszonyú titkomat meghallván meg ne utáljon az, kinek szeretete életem, boldogságom, mindenem!“ — Midőn ezen szavak által némileg megerősödött volna, leplezetlen adá Gyulának tudtára egész élete folyamatját 's azon veszedelmes helyzetet, mellyből csak azonnali eltávozás által menekhetik-meg. Midőn azon szerencsétlenről beszélt, kinek háromszor vitt anyjával eledelt a' szikla-üregbe, akkor egész testén reszketve megragadá kedvesének kezét, mondván: „'s ha holnap, már holnap Gyulámat hallanám úgy sohajtozni, akkor szivem meghasadna! — De nem, annyira nem fog a' dolog jönni, te szánakozni fogsz rajtam, 's elutazol e' véstetjes környékből ugy-e Gyula?“

„Elutazni — felele ez — 's egy angyalt gyilkosok közt hagyni! egy gonosztevő buja gerjedelmeinek áldozatjává tenni! azt nem tehetem; vagy tüstént eljössz velem, vagy pedig egy lépést se távozo.“

„Két nap múlva nem lesz már mitől félnem — közbe szőlla sebesen Janka — akkor a' bisztrói lelkész egy kolostorba kísér, 's a' fátyol megment Dovecz és felesége bosszújától.“

„Mit mondasz? Te elevenen akarsz a' falak közé temetkezni, 's én soha se lássalak többé! Tudd-meg, hogy én nélküled nem élhetek: soha senki úgy nem szeretett még, mint én téged kedves teremtmény!“

„Istenem! így tehát mindketten szerencsétlenek vagyunk. Te benned egy gazdag nemes család szereti reményteljes sarjadékát; én pedig rablók 's gyilkosok vétkes társa vagyok!“

„Szünj-meg Jankám magadat vádolni; te jó ártatlan 's tiszta vagy mint a' nyári napfény. Hagyd-el a' gonosztevőket, 's kövess engem. Egyik magányos jószágomba foglal vinni, 's ott, távol a' csalfa világ zajgó körétől, egyedül viszont boldogításunknak élünk.“

„Az Isten őrizzen attól, kedves Gyulám! én nem vagyok hitese a' te nem vagy férjem. Én szerencsétlen vagyok ugyan, de nem vétkes; a' mennynek kapuját még nyitva állnak előttem.“

„S nem a' szerelem-e a' mennynek legdrágább adománya?“

„Nem, nem — sohajta Janka — a' mennynek legnemesb ajándéka az erény. Én érzem azt Gyula, szivem sugallata ez.“ *(Folytatás következik.)*

N É P I S M E R T E T É S.

Népszokások.

A' régi perzsa királyoknak kevélységök és fényűzésök. — Az emberek milly hajlandók a' kicsapongásokra, eléggé bizonyítja a' perzsa uralkodóknak kevélységök, kik alattvalójiktól isteni tiszteletet kívántak, 's magokat Isten ivadékainak tartották. Senki ő előttük meg nem jelenhetett, ha földön nem csuszott. Alattvalójik a' nyomorult rabszolgasághoz úgy neki szoktak, hogy a' király kegyelmét 's az Istenét elveszteni nálok mindegy volt. Ki pedig a' király iránti tiszteletkedésből valamit elfelejtett, keményen bűnhődött.

A' palotát szentnek tartották, 's pompája felülmúlt mindent, mit a' képző erő előterjeszthet. A' szobáknak falai

és bolthajtásai elefant csontból, aranyból, és ezüsből voltak kirakva, a' thronus pedig szilárd arannyal, drága kövekkel ékesítve. Közel a' palotához időtöltő, és vadas kertek voltak; benne az állatok ritkább nemei. A' büszke perzsa király italát a' Choaspesből vette, melly ezüst edényekben hordatott utána, a' földnek bár mellyik részében volt is. Bort Damaskus, kenyeret Phrygia nyújtott. Asztala naponként gazdag tartományiból hozott étkekkel rakatott-meg. — Háromszáz leányok, kik napkeletnek szépei és legszebb énekesei voltak, gyönyörködtették minden muzsika nélkül; különösen pedig mikor elaludt, és felserkent. Gyakran egy egész tartomány jövedelme csak arra fordított, hogy egyet a' király kedvencei közül felékesítsen; némelly városnak jövedelme fejékességre, másiké nyak és fül-diszre volt rendelve. —

S z é p k e g y i E m m a.

J E L E S M O N D A S.

H a z a f i.

Boldog, ki hazáját szeretvén
 Örök érdemre tört utat!
 Kít mint hasznos polgárt, a' böles vén
 Az ifjáknak ujjal mutat!
 Nem ön hasznát vadássza szíve,
 A' köz jót nézi minden míve;
 Rá szánja javát, erejét,
 'S ha kell, nem kíméli fejét.

Kis János.

S z i v t ö r e k e d é s e. Minden nemes szivben örök szomjúság eped valami nemesebb után, — a' szépben valami szebb után; mivel ideálját magán kívül testi jelenlétben dicsőültebb vagy kölcsönzött világosságban akarja látni, hogy könnyebben nyerje azt meg: mert a' magos érzetű csak hasonló nagy ember mellett érik-meg, valamint a' gyémántot csak gyémánton fényesítik.

Jean Paul.

A p h o r i s m á k E r d é l y b ől. Az állhatatosság mindenkor 's mindenütt nyugalomnak szülő anyja.

Hasztalan keressük magunkon kívül a' jóság forrását: fajtalan indulatinkban 's ön magunkban van menyországunk vagy kárhozatunk, 's keblünkben bírálónk.

Ellentáncz az emberi élet, mihelyt a' szeretet megszűnt.

Ifúság és munkásság olly két barátok, mellyek egymást szükség idején se hagyják-el. i f f j. T h o r o c z k a y László.

K Ö L T É S Z E T.

Magyar-Csékei pásztor-leány.

Búsongva ül a' cser-árnyban
 A' szép leány, keble ég,
 Nezése lent a' völgybe függ,
 Honnét várja Juont rég.
 Fölötte a' bús fülmile
 Nyögő bú-dalt sirdogált
 Mig ő mély elmerültében
 Egy koszorút fondogált.
 Est volt, szelid fénnel a' hold
 A' gallyon átmosolygott,
 'S halvány képe a' csermelynek
 Kristály nedvén csillogott.
 Szanda eped — keble feszül,
 Vágya nyomja, felsohajt,
 Juont a' kedvest láthatni
 Volt minden, a' mit ohajt
 Nem jött az — de az éj setét
 Kőde immár megjelent,
 Midőn őrzött kecske nyája
 A' zöld fűbe lepihent.
 Szanda még egy bágyatt nézést
 Vet a' setét völgy felé,
 Juont kiált — nincs felelet —
 'S ez kebelét tépdélé.
 Ledül a' cser zöld mohára,
 A' nagy kuvasz mellette,
 Előtte nyugodott nyája,
 'S a' nagy erdő megette.
 Álom jött barna szemére,
 Érző szíve zokoga,
 Rezgő ajka szomorodtan
 Illy szavakat susoga:

„Hát ketté metszett rozmarin
 Ma hijába vártalak
 Téged, kit örök időre
 E' kebelbe zártalak?
 Nem jöhettél? — Hát az álom
 Lágy ölébe ledülök,
 Csendes leszen nyugodalmam,
 Ott is érted hevülök!
 Párnám leszen az ohajtás
 Takaróm a' szerelem,
 'S illyképp édes álmaimban
 Te enyelgesz majd velem.
 E' zöld csernek homályában
 Töltöm az éjcsend-szakát
 Nyugodj te is csendességben
 Nyugodj! ah — jó éjszakát!“
 Így elalva a' pirosló
 Hajnal még nyugva lelé,
 A' mint egy kéz álmaiból
 Az életre ölelé.
 Juon volt az. „Kedves! — mondván
 Engedj, hogy nem jöhöttem,
 Mert eltévedt egy bárányom
 'S ez éjen azt kerestem.
 Megtaláltam, megtaláltam
 Bárányom és tégedet,
 Tedd bokrosabbá örömem
 'S add nekem a' kezedet.
 Szanda öröm-mosolyogva
 Dült Juon láng-szívére,
 Szerelmének örök hűség
 Lett jutalma és bére.
 Miskoltzy István.

K Ü L Ö N F É L E.

Nagyra becsült lábszár. Lord Fise egyedül csak azért tanult esztergályozni, hogy ama híres tánczosnénak Vestris-nek lábszárát magának lecsinálhassa, 's hogy ezen imádott tagot senki más meg ne szentségtelenítse. Ezt ő véghez is vitte. 'S most ezen jeles láb, melly a' nemes lordnak olly irtóztató sok pénzébe került, a' minap valamelly árverés alkalmával egy vargának — 3 schillingen engedtetett által, ki azt mint mestersége czimerét ki akarja akasztani. — Milly halhatatlansága ez egy lábszárnak!

Asszony-kivándorlás angoly országból. Majus 8-án 500 tonnás hajó több mint 270 hajadon fehér személlyel indult el az oczean szigeteinek tartván. Az utazónék kényelmére minden megtétetett. Mindegyik hálószoba 6 négyszeg lábnyi téres, 's nem fér bele több négy utazónál. Egy ügyes orvos, egy felvi-gyázó 's ennek felesége mindenről gondoskodni tartoznak. Az an-goly kormány, melly e' féle kivándorlásokat szeretné, ha divatba jönnének, nem csak meg nem fizeti az átszállítást, hanem még a' felett mindegyik kivándorlottnénak 12 font sterlinget fizettet uti költségül, hogy megérkezvén rendeltetésük helyére, lehessen mi-vel mit elkezdnie.

Muzsika általi felköltés a' halál-álomból. Bajor országban nem rég egy fiatal embert, ki több jelen voltak által holtnak tartaték, koporsóba akartak éppen tenni, midőn orvosa Groscoff ur a' vélt holt testet megtapintván még a' sziv kör-nyékén melegséget vön észre. Azonnal tehát minden ismertszerek az álholtak felélesztésére fordítottak, de sikeretlenül. Most te-hát az orvos egy igen ritka bánásmódhoz fogott; t. i. az ott fekvő ezered hangászkarát oda hivatván általa különféle darabokat ját-szata, mi által a' halott izzadság-kitörés és test-pattogzások közt (mellyek két nap alatt egészen begyógyultak) az életre vissza hivatott.

Zombori Mórítz.

Csavargó Péter kardja. Csavargó Péter azon rácz haj-dúknak egyike volt, kik a' kurucz világban kivetkezve az emberi-ségből rokon- és hazafi-vérbe márták fegyvereiket; az édes hazában helyről helyre szállongva minden bizonyos zsold nélkül katonás-kodtak, hazafi-társaiknak erőszakkal elrablott vagyonaikból nem csak élelmet szerettek magoknak, hanem e' mellett kincset is gyűj-tének a' zavaros napokban. Ezen kurucznek kardja Szeged városa alkapitányának, és tiszteletbeli fő ügyészének K o t o l y á r M i k-lós urnak fegyverei közt tartatik; hossza mintegy $4\frac{1}{2}$ láb lehet, tokja fekete bőr, három osztályban rezes; vasa egyenes, vége két felől élesítve, markolatja apró réz-csillagokkal ékesítve 's kerek védő rézzel ellátva. — Ez azon szerencsétlen eszköz, mellyel a' fen nevezett kurucz Kecskemét városába jutván és prédálván az ott volt Ferencz szerzetesek egyikének hátán — mint a' hagyomány említi — dohányt vágott.

Miskolczy István.

Betűrejtvény.

1) R-rel csak tunyára illek
Ny-nyel drága bőrt viselek
T-vel mindennek, mit láthatsz,
P-vel nagy városnak mondhatasz.
F-el, ki tesz, művész lehet
Ha alakba önt életet.

2) B-vel minden kellemes, szép
M-mel részed, 's ugy élsz, ha ép.
Sz-el hülgyed mézet oszthat,
F-el a' kin halált hozhat.
H-val kocsid könnyen mehet,
Ny-el, ha számos, kincs lehet.
T-vel, ha szép, megbájolhat,
V-vel, ki tesz, sokat ronthat.

Előbbi rejtvény: Á r v a.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.
